

**UCHWAŁA NR XVII/101/25
RADY GMINY KOSZARAWA**

z dnia 5 grudnia 2025 r.

**w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób
Doznających Przemocy Domowej dla Gminy Koszarawa na lata 2026 – 2031**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 15 Ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz.1153), art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tj. Dz.U. z 2024 poz. 1673)

Rada Gminy Koszarawa

uchwała, co następuje:

§ 1. Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej dla Gminy Koszarawa na lata 2026-2031 w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Uchyla się uchwałę Nr XXV/161/21 Rady Gminy w Koszarawie z dnia 26 lutego 2021r w sprawie uchwalenia gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie na lata 2021-2025.

§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy

Roman Zoń

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej dla Gminy Koszarawa na lata 2026-2031

I. WSTĘP

Rodzina odgrywa ogromną rolę w życiu każdego człowieka. To tu każdy z nas od najmłodszych lat poznaje szereg norm, wartości i postaw, które wykorzystuje później w dorosłym życiu. Coraz częściej współczesny świat przynosi ze sobą negatywne zjawiska, które zaburzają prawidłowe funkcjonowanie rodziny. Zmienia się wówczas rola jaką zaczyna ona pełnić wobec swych członków, stając się przy tym źródłem smutku i cierpienia. Dokonywane w rodzinie przeobrażenia powodują, że z rodziny funkcjonującej prawidłowo przekształca się ona w rodzinę dysfunkcyjną – problemową. Przemoc istnieje w wielu rodzinach i stanowi istotny problem społeczny. Dotyczy on głównie kobiet, dzieci oraz osób starszych. Przyjmuje ona różne formy, tj.:

- przemoc fizyczna dotycząca naruszenia nietykalności osobistej,
- przemoc psychiczna dotycząca naruszenia godności osobistej,
- przemoc seksualna dotycząca naruszenia intymności,
- przemoc ekonomiczna dotycząca naruszenia własności,
- zaniedbanie odnoszące się do naruszenia obowiązku do opieki ze strony osób bliskich.

Znacznym problemem jest zatajanie przemocy przez osobę dotkniętą tym zjawiskiem. Dzieje się tak głównie z poczucia wstydu oraz z obawy przed oprawcą. Zmiany prawne przyczyniły się do coraz częstszego ujawniania występowania tego zjawiska oraz umożliwiły szybsze reagowanie na zjawisko przemocy. Wbrew powszechnym przekonaniom i stereotypom zjawisko przemocy występuje we wszystkich grupach społecznych, niezależnie od poziomu wykształcenia, czy też sytuacji materialnej. Nie dotyczy tylko i wyłącznie rodzin z problemami czy nieumiejętnościami radzenia sobie w społeczeństwie. Sama przemoc jest niczym innym jak demonstracją siły i chęci przejęcia kontroli nad drugą osobą. Powoduje u ofiar niską samoocenę, poczucie bezsilności i bezradności, ciągły niepokój, a także problemy zdrowotne. Doznawanie lub bycie świadkiem przemocy przez dzieci prowadzi do nieodwracalnych skutków, które mogą objawić się dopiero w życiu dorosłym. Praca z ofiarami przemocy jest bardzo trudna oraz czasochłonna, wymagająca zaangażowania wielu instytucji i specjalistów. W sytuacji kryzysowej niezbędne jest objęcie pomocą i wsparciem ofiar przemocy, a także podjęcie stanowczych działań wobec sprawców, by przemoc nie powtarzała się. Jest bardzo widoczna potrzeba edukacji nie tylko ofiar ale i sprawców przemocy jak również systematyczne podnoszenie kompetencji przedstawicieli instytucji zaangażowanych w przeciwdziałanie przemocy. Do zjawiska przemocy należy podejść kompleksowo i interweniować z każdej strony. Praca z rodziną wymaga znacznych umiejętności z różnych dziedzin, w tym także komunikacyjnych i psychologicznych. Dzięki zastosowaniu właściwych metod i form pracy stosownie do potrzeb danej rodziny, możliwe jest pozyskiwanie i budowanie w niej pozytywnych relacji. Niezwykle ważna w takich sytuacjach staje się odpowiednia diagnoza powstałych zagrożeń oraz uświadamianie społeczności o istniejących problemach w celu ich likwidacji i zastosowania szeregu działań profilaktycznych. Rodzina, w której uczymy się podstawowych wartości

życiowych, w której rozmawiamy, a nie krzyczymy, dajemy nie oczekując nic w zamian, aż wreszcie w której kochamy, a nie zadajemy cierpienia dając szansę na prawidłowy rozwój, a w następstwie poprawne funkcjonowanie w społeczeństwie. Rodzina jest miejscem, w którym kształtuje się osobowość, system wartości i styl życia człowieka. Bardzo ważne są prawidłowe relacje wewnątrz rodziny, ochrona dóbr osobistych, zapewnienie poczucia bezpieczeństwa i odpowiednie warunki do rozwoju i życia. Obecnie w każdym środowisku lokalnym istnieje szereg instytucji, które pomagają zwalczać różnego rodzaju problemy i dysfunkcje. Należy jedynie chcieć skorzystać z oferowanej przez nie pomocy oraz wsparcia, a także wierzyć, że z pomocą innych można pokonać każdą przeszkodę.

II. PODSTAWA PRAWNA

Podstawę prawną realizacji zadań gminy w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej stanowią następujące akty prawne:

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. rozdział II pn. „Wolności, Prawa i Obowiązki Człowieka i Obywatela”,
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej,
- Uchwała Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2023r. w sprawie ustanowienia Rządowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024-2030,
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”,
- Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej,
- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi,
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii,
- Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji,
- Ustawa z dnia 24 sierpnia 2001 r. o Żandarmerii Wojskowej i wojskowych organach porządkowych,
- Ustawa z dnia 17 listopada 1964r. – Kodeks postępowania cywilnego.

III. ADRESACI PROGRAMU

Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2026 - 2031 skierowany jest do wszystkich mieszkańców gminy Koszarawa, niezależnie od wieku, płci czy pełnionej roli społecznej, w szczególności do

- osób doznających przemocy domowej,
- osób stosujących przemoc domową,
- świadków przemocy domowej,
- przedstawicieli instytucji i służb pracujących z osobami i rodzinami zagrożonymi bądź dotkniętymi przemocą, pracujących na rzecz dziecka i rodziny,
- społeczności lokalnej.

IV. REALIZATORZY PROGRAMU

Realizatorami Programu są:

- Urząd Gminy w Koszarawie,

- Zespół Interdyscyplinarny,
- Ośrodek Pomocy Społecznej w Koszarawie,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Placówki oświatowe z terenu gminy Koszarawa,
- Placówki służby zdrowia
- Policja

V. DIAGNOZA PROBLEMU PRZEMOCY

Głównym celem polityki prorodzinnej jest tworzenie warunków do pełnego rozwoju i prawidłowego funkcjonowania rodziny oraz zapobiegania zjawiskom negatywnym, w tym przemocy domowej. Wszelkie działania ukierunkowane na pomoc osobom dotkniętym przemocą domową mają charakter interdyscyplinarny. Opierają się przez to na współpracy służb, które dysponując wiedzą, doświadczeniem i odpowiednimi narzędziami są w stanie wspólnie udzielić kompleksowej pomocy rodzinie.

Należy pamiętać, że przemoc jest zjawiskiem w dużej mierze ukrytym i wiele osób doznających przemocy nie zgłasza się po pomoc. W ramach współpracy z instytucjami niosącymi pomoc ukierunkowaną na rodzinę pracę podejmuje zespół interdyscyplinarny. W skład zespołu interdyscyplinarnego wchodzi między innymi przedstawiciele: jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, policji, oświaty, ochrony zdrowia.

Posiedzenia zespołu odbywają się w zależności od potrzeb, jednak nie rzadziej niż raz na dwa miesiące. W celu dokonania diagnozy i oceny sytuacji w związku ze zgłoszonym podejrzeniem wystąpienia przemocy domowej powoływane są także grupy diagnostyczno-pomocowe. W skład grupy wchodzi zazwyczaj: pracownik socjalny jednostki organizacyjnej pomocy społecznej oraz funkcjonariusz policji. Skład grupy może być poszerzany o przedstawicieli innych podmiotów w zależności od potrzeb i konieczności dokonania oceny sytuacji oraz zaplanowania pomocy. Do zadań zespołu interdyscyplinarnego należy tworzenie warunków umożliwiających realizację zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej oraz integrowania i koordynowania działań podmiotów wchodzących w skład zespołu. Zespół zapewnia kompleksową pomoc rodzinie uwikłanej w przemoc w drodze wysłuchania i wsparcia osób dotkniętych przemocą, informowania o możliwościach uzyskania pomocy, kontaktowania osoby dotkniętej przemocą z odpowiednimi specjalistami, wspólnego opracowywania, wdrażania i monitorowania realizacji planu pomocy. Ponadto zespół może skierować osoby stosujące przemoc domową do uczestnictwa w programie korekcyjno-educacyjnym dla osób stosujących przemoc domową lub programie psychologiczno-terapeutycznym dla osób stosujących przemoc domową. Podejmowanie interwencji w środowisku wobec rodziny dotkniętej przemocą odbywa się w oparciu o procedurę „Niebieskiej Karty” i nie wymaga zgody osoby dotkniętej przemocą w rodzinie. Wszczęcie procedury „Niebieskiej Karty” następuje przez wypełnienie formularza „Niebieska Karta” w przypadku powzięcia, w toku prowadzonych czynności służbowych lub zawodowych, podejrzenia stosowania przemocy wobec członków rodziny lub w wyniku zgłoszenia dokonanego przez członka rodziny lub przez osobę będącą świadkiem przemocy w rodzinie. Rada Ministrów określiła w drodze

rozporządzenia, procedurę „Niebieskie Karty” oraz wzory formularzy „Niebieska Karta” wypełnianych przez przedstawicieli podmiotów realizujących procedurę „Niebieskie Karty”, mając na uwadze skuteczność działań wobec osób dotkniętych przemocą domową i dobro tych osób.

Istotnego znaczenia nabierają różnego rodzaju działania pomocowe i wsparcia dla rodzin dotkniętych danym problemem. Tylko wczesna interwencja i podjęcie odpowiednich kroków przez specjalistów powoduje, że rodzina ma szansę powrotu do „normalności”. Prowadzone działania lokalne jak i ogólnopolskie powodują zmiany świadomości społecznej i z jednej strony zwiększa się gotowość domniemyanych ofiar przemocy do ujawniania takich spraw, a z drugiej wiążą się z większym profesjonalizmem przedstawicieli służb zobowiązanych do podejmowania interwencji i udzielania pomocy.

VI. CELE PROGRAMU

Zgodnie z art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej do zadań własnych gminy należy w szczególności tworzenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej, w tym opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej. Głównym celem programu jest zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy domowej oraz minimalizacja zjawiska przemocy na terenie gminy Koszarawa.

Osiągnięcie głównego celu będzie możliwe poprzez realizację celów szczegółowych:

1. Zapewnienie kompleksowej pomocy osobom, rodzinom doznającym przemocy domowej.
2. Zintensyfikowanie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.
3. Zwiększenie efektywności działań wobec osób stosujących przemoc domową.
4. Podnoszenie kompetencji służb zajmujących się pomocą osobom, rodzinom dotkniętym przemocą.

Cel szczegółowy nr 1

- Zapewnienie kompleksowej pomocy osobom, rodzinom doznającym przemocy domowej.

Zadania do realizacji: – diagnoza zjawiska przemocy domowej,

- udzielanie kompleksowej pomocy i wsparcia dla osób doznających przemocy,
- udzielenie wsparcia i pomocy rodzinom i osobom dotkniętym przemocą w postaci świadczeń pieniężnych, niepieniężnych oraz świadczenia pracy socjalnej,
- zapewnienie wsparcia rodzinom dotkniętym przemocą w formie poradnictwa którego udziela psycholog
- działalność Zespołu Interdyscyplinarnego,
- działalność powoływanych przez Zespół Interdyscyplinarny grup diagnostyczno-pomocowych oraz grup diagnostyczno-pomocowych o poszerzonym składzie,
- podejmowanie interwencji w rodzinie dotkniętej przemocą poprzez wszczynanie procedury „Niebieskiej karty”,
- zapewnienie bezpieczeństwa osobom doznającym przemocy,
- składanie zawiadomienia o popełnieniu przez osobę stosującą przemoc domową wykroczenia, o którym mowa w art. 66c ustawy z dnia 20 maja 1971 r. Kodeks wykroczeń,

- zapewnienie ochrony dzieciom w trybie art. 12a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej,
- zapewnienie ofiarom przemocy schronienia interwencyjnego oraz miejsc w Ośrodkach Wsparcia dla Osób Doznających Przemocy Domowej,
- systematyczne wizyty pracowników socjalnych i funkcjonariuszy Policji w ramach monitoringu rodzin, gdzie występuje przemoc (objętych procedurą „Niebieskie Karty”).

Wskaźniki monitorujące:

- liczba wszczętej procedury „Niebieskie karty”,
- liczba posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego,
- liczba spotkań powołanych grup diagnostyczno-pomocowych,
- liczba spotkań powołanych grup diagnostyczno-pomocowych o poszerzonym składzie,
- liczba zakończonych procedur „Niebieskiej karty”,
- liczba przeprowadzonych monitoringu w środowiskach w których zakończono procedurę „Niebieskie karty”,
- liczba dzieci, którym zapewniono ochronę w trybie art. 12a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r.,

Cel szczegółowy nr 2

- Zintensyfikowanie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.

Zadania do realizacji:

- organizowanie i współorganizowanie konkursów, kampanii społecznych, akcji edukacyjnych, realizowanie programów z zakresu profilaktyki przemocy,
- organizowanie pogadarek i zajęć profilaktycznych dla dzieci i młodzieży z zakresu rozwiązywania konfliktów bez użycia przemocy,
- organizowanie pogadarek i zajęć profilaktycznych dla dzieci i młodzieży na temat form i szkodliwości przemocy oraz konstruktywnych sposobów reagowania na przemoc,
- propagowanie materiałów informacyjnych dotyczących przemocy, dostępnych form wsparcia, instytucji i podmiotów świadczących usługi na rzecz dobra dziecka i rodziny,
- promowanie metod wychowawczych bez użycia siły, informowania o konsekwencjach w zakresie stosowania kar cielesnych wobec małoletnich dzieci,
- promocja postaw wolnych od przemocy w szkołach, placówkach opiekuńczo-wychowawczych oraz placówkach wsparcia dziennego,

Wskaźniki monitorujące:

- liczba zorganizowanych pogadarek, zajęć specjalistycznych dla dzieci i młodzieży.

Cel szczegółowy nr 3

- Zwiększenie efektywności działań wobec osób stosujących przemoc domową.

Zadania do realizacji:

- oddziaływanie na osoby stosujące przemoc w postaci motywowania ich do zmiany postępowania, zapewnienia im możliwości współpracy z psychologiem mającej na celu korygowanie niewłaściwych postaw i zachowań,
- kierowanie osób stosujących przemoc domową do uczestnictwa w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową lub programach psychologiczno-terapeutycznych,

- składanie zawiadomienia o popełnieniu przez osobę stosującą przemoc domową wykroczenia, o którym mowa w art. 66c ustawy z dnia 20 maja 1971 r. Kodeks wykroczeń,
- zgłaszanie osób stosujących przemoc, a nadużywających alkoholu na leczenie odwykowe.

Wskaźniki monitorujące:

- liczba wystosowanych wniosków o skierowanie osoby stosującej przemoc domową do uczestnictwa w programach korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową lub programach psychologiczno-terapeutycznych,
- liczba złożonych zawiadomień o popełnieniu przez osobę stosującą przemoc domową wykroczenia, o którym mowa w art. 66c ustawy z dnia 20 maja 1971r. Kodeks wykroczeń,
- liczba wniosków skierowanych do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych o leczenie odwykowe.

Cel szczegółowy nr 4

- Podnoszenie kompetencji służb zajmujących się pomocą osobom, rodzinom dotkniętym przemocą.

Zadania do realizacji:

- systematyczne podnoszenie kwalifikacji i wiedzy poprzez udział w specjalistycznych szkoleniach dla osób realizujących zadania związane z przeciwdziałaniem przemocy domowej,
- organizacja obowiązkowych szkoleń dla członków Zespołu Interdyscyplinarnego oraz grup diagnostyczno-pomocowych,
- organizacja szkoleń dla osób zainteresowanych możliwością podniesienia kompetencji w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej,
- doskonalenie kompetencji nauczycieli i wychowawców w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej i stosowania procedury „Niebieskie Karty”. Wskaźniki monitorujące:
- liczba przeprowadzonych szkoleń z zakresu przemocy domowej,
- liczba osób uczestniczących w szkoleniach z zakresu przemocy domowej

VII. PRZEWIDYWANE EFEKTY REALIZACJI PROGRAMU

Ideą systemu przeciwdziałania przemocy domowej jest kompleksowa i skoordynowana działalność ukierunkowana na zdiagnozowanie przyczyn i zniwelowanie skutków występowania przemocy. Głównym celem Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej na lata 2026-2031 jest przeciwdziałanie przemocy domowej oraz zwiększenie dostępności i skuteczności pomocy dla rodzin dotkniętych przemocą na terenie gminy Koszarawa. Cel główny poparty jest celami szczegółowymi, które zawierają szereg zadań wyznaczonych do realizacji przez instytucje wskazane do działania w ramach Programu.

Poprzez realizację poszczególnych zadań zakłada się, że nastąpi:

- zwiększenie skuteczności pomocy i wsparcia osobom zagrożonym i doznającym przemocy domowej,
- podniesienie świadomości społecznej w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej oraz zwiększenie wiedzy na temat mechanizmów i skutków przemocy,

- wzmocnienie i upowszechnienie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej
- podniesienie jakości usług świadczonych na rzecz osób zagrożonych bądź doznających przemocy domowej,
- zwiększenie dostępności do pomocy specjalistycznej dla osób doznających przemocy domowej,
- podniesienie i zintensyfikowanie jakości działań w stosunku do osób stosujących przemoc,
- podniesienie kwalifikacji oraz wzrost kompetencji osób zajmujących się świadczeniem usług dla osób dotkniętych przemocą domową oraz tę przemoc stosujących,
- umacnianie współpracy między instytucjami i organizacjami działającymi na rzecz dobra rodziny i przeciwdziałania przemocy domowej poprzez wymianę wiedzy i doświadczeń,
 - zmniejszenie liczby osób doznających przemocy domowej oraz stosujących przemoc domową.

VIII. SPOSÓB MONITOROWANIA I SPRAWOZDAWCZOŚĆ

Ocena jakości realizowanych w ramach Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2026-2031 działań będzie odbywała się w oparciu o prowadzoną sprawozdawczość. Monitorowanie programu będzie prowadzone przez Zespół Interdyscyplinarny na podstawie informacji uzyskanych od realizatorów programu.